

Daarbij kwam, dat de mogelijkheid, die reeds van 1848 af voor een vrije en dus ook een Christelijke vrije universiteit bestond, omstreeks de zeventiger jaren zooveel grooter was geworden.

Met de woorden: „Het geven van onderwijs is vrij”, was toch, naar wij zagen, zegt spreker, ook het recht tot het geven van hooger onderwijs geschonken. Hij wijst er hier nog op, dat bij de beraadslaging over Art. 99 van de Wet van 1876 op het Hooger Onderwijs, in welk artikel van het Bijzonder Hooger Onderwijs wordt gehandeld, de heer De Vries zelfs opmerkte, dat dit artikel, hetwelk recht geeft tot het oprichten van eene bijzondere school voor hooger onderwijs, niet in de wet behoefde te worden geschreven, omdat reeds de Grondwet dat recht gaf.

Dan, niet slechts het toen tot wet geworden ontwerp, maar ook de drie voorgaande, niet tot wet geworden ontwerpen, zoo-wel dat van Minister Heemskerk uit 1868, als dat van Minister Fock uit 1869 en van Minister Geertsma uit 1874, hadden een met dit artikel overeenstemmende bepaling.

Reeds kort na 1848 toch zat bij de nieuwe regeling van het Hooger Onderwijs, welke verving die van het Koninklijk Besluit van 2 Augustus 1815, waarbij het recht tot het geven van bijzonder Hooger Onderwijs was uitgesloten, de gedachte voor, dit recht bij de wet te verleen. En die gedachte zat ook voor bij Minister Heemskerk, toen hij tijdens zijn tweede Ministerie den 11en December van 1874 zijn ontwerp van de wet op het Hooger Onderwijs indiende.

En zoo dan, zegt spreker, was omstreeks de zeventiger jaren, en dus ook in 1875, toen bij velen in den kring der rechtzinnigen de sympathie voor het denkbeeld eener Christelijke vrije universiteit in tegenstelling met de vrijzinnige openbare universiteiten was ontwaakt, de mogelijkheid op de verwerkelijking van dit denkbeeld nog grooter geworden dan in 1848.

Er is, zoo zegt hij, in 1875 een oogenblik geweest, waarop, zooals Dr. Kuyper vijf jaar later in „Strikt genomen” zou schrijven, „de orthodoxie de handen ineen had kunnen slaan om een schitterende inrichting in het leven te roepen”.

Maar men heeft dit oogenblik laten voorbijgaan.

De niet-Gereformeerde belijders van het geloof in den Christus der Schriften wilden niet, als Dr. Gunning, met hun Gereformeerde medebelijders van dit hun geloof saamwerken.

Gunning moest de smartelijke ervaring opdoen, dat mannen als Bronsveld, Van Toorenenbergen en anderen aan zijn oproep tot een samenspreking over een Christelijke vrije universiteit weigerden gehoor te geven.